

Syców

Urząd Miasta i Gminy

Syców miasto pogranicza

Syców

Syców położony jest w północno-wschodniej części województwa dolnośląskiego w powiecie oleśnickim. Wiedza o początkach Sycowa jest dzisiaj bardzo fragmentaryczna, zachowane są jedynie pojedyncze wzmianki, które w sposób mniej lub bardziej pewny potwierdzają istnienie miejscowości.

W okresie rzymskim (I - IV w.) przebiegała przez rejon Sycowa jedna z odnóg szlaku bursztynowego. Z tego okresu pochodzą znaleziska srebrnych monet z czasów rzymskich. Ziemie te zamieszkiwali ludzie wspólnego języka, kultury i obyczajów z resztą krain zjednoczonych na przełomie X i XI w. pod berłem Mieszka I i jego syna, Bolesława Chrobrego. Był to teren sporów i walk z Czechami i Niemcami.

Najstarsza wzmianka historyczna o Sycowie, grodzie nazwanym Syczowe występuje w dokumencie księcia Henryka IV Probusa z roku 1276. Był wtedy najpewniej siedzibą kasztelanii. Wiele wskazuje, że już we wczesnym okresie historii Sycowa jego znaczenie w skali ogólnoszląskiej było istotne. W epoce średniowiecza Syców staje się znaczącym ośrodkiem wytwórczości sukienniczej i lnianej. Mieszczanie sycowscy czerpali zyski nie tylko z

produkcji rzemieślniczej, ale także gospodarki ryбно - stawowej i młynarstwa.

Data wystawienia kościoła pod wezwaniem Św. Ap. Piotra i Pawła nie jest znana. Część badaczy sugeruje, że przed 1276 r. Nowy budynek zastąpił wcześniejszy około połowy XIV w. Dzisiejszy kościół pod wezwaniem Św. Ap. Piotra i Pawła to orientowana, trzynawowa konstrukcja halowa. W kościele znajduje się wiele cennych zabytków sztuki sakralnej, do których niewątpliwie zalicza się ołtarz główny autorstwa Brunona Tschötschela. Obok kościoła znajduje się dzwonnica, która pierwotnie była bramą miejską a na cele sakralne została zaadoptowana dopiero w XVI wieku.

W 1489 r. powstało sycowskie wolne państwo stanowe jako pierwsze na Dolnym Śląsku. Kolejnymi właścicielami miasta -od 1498 roku- były rodziny von Haugwitz, z Rozmitalu i Zlatnej, von Maltzan, von Braun, von Dohna. W latach 1632-1648 w czasie wojny trzydziestoletniej Syców był zajmowany przez wojska saskie, cesarskie (habsburskie) i czeskie. W latach 1740-1742 Syców w wyniku I wojny śląskiej przeszedł pod panowanie Prus. W 1741 r. Syców stał się miastem powiatowym. Powiat obejmował dwa wolne państwa

stanowe: sycowski i goszczański (Goszcz). W 1734 r. sycowskie wolne państwo stanowe kupił Ernst Johann von Biron. Od 1764 do 1945 roku Syców należał do rodziny Biron von Curland. W 1785 roku rozpoczyna się budowa kościoła ewangelickiego według projektu Karla Gottharda Langhansa. Kościół ewangelicki był niegdyś połączony z sycowskim zamkiem, teraz stoi w otoczeniu parku. Kościół jest masywną prostokątną bryłą nakrytą czterospadowym dachem. Wnętrze tworzy owalna nawa wypełniona dwiema kondygnacjami drewnianych empor-galerii dla wiernych. Barokowa budowla pozbawiona została właściwych temu stylowi dekoracji. Regularność elementów architektonicznego wystroju i dominująca w kościele biel czynią z niego oazę religijnego spokoju. Budowa kościoła przyniosła pewne zmiany w jego otoczeniu. Usunięto wówczas część murów miejskich i zasypano w tym miejscu fosę, aby poszerzyć w kierunku południowym zamkowy ogród. W 1818 r. oddano do użytku sycowski ratusz, na którym wisiała dewiza „Niech pomyślność miasta rozkwita tak jak zacność jego obywateli”. W 1822 r. podjęto likwidację grobli nad fosą i wałów od strony kościoła ewangelickiego, osuszenia części tego obszaru, a po obsadzeniu drzewami i krzewami ozdobnymi wytyczenia tam alejek spacerowych.

W 1853 r. Kalikst Biron von Curland rozpoczął budowę nowego zamku. Zajął w tym celu teren położony między kościołem apostołów Jana i Piotra a ulicą Ogrodową, rozciągnięty aż po linię dawnych murów miejskich i resztki średniowiecznej warowni. Obszerną kwadratową budowlę neogotycką wieńczyły cztery narożne baszty.

Syców był znany ze swych jarmarków, na które ściągali kupcy śląscy i wielkopolscy oraz z Kongresówki. W XIX wieku w sumie w ciągu roku odbywało się ich 8, z tego podczas 4 handlowano wyłącznie bydłem i końmi. W grudniu 1837 r. po raz pierwszy w Sycowie zorganizowano targi lnem ich powodzenie zadecydowało, że niebawem targi te stały się najzaciejsze na Śląsku.

W 1871 r. poprowadzono przez Syców linię kolejową (Oleśnica-Kępno)

W 1906 roku wybudowano w Sycowie nowy szpital na 50 łóżek a za pieniądze Birona w 1910 roku zakupiono pierwszy samochód pogotowia ratunkowego. W 1912 roku Józef

Franzkowski wydał swoje monumentalne dzieło, które powstawało ponad 30 lat „*Geschichte der freien Standesherrschaft, der Stadt und des landrätlichen Kreises Gross Wartenberg* (Historia wolnego państwa stanowego, miasta i powiatu Syców).

W latach 1914-1918 trwała I wojna światowa. W marcu 1919 r. do Paryża gdzie odbywała się konferencja pokojowa udała się delegacja a powiat sycowski reprezentowali Kazimierz Badura, Bronisława i Stanisław Przykutowie z postulatem przyłączenia powiatu sycowskiego do Polski. Ostatecznie powiat sycowski został podzielony- w Niemczech pozostała połowa terenu powiatu z Sycowem i sześćdziesiąt procent ludności.

W latach 1939-1945 trwała II wojna światowa. IX 1939 r. z rejonu Sycowa ruszyło niemieckie natarcie w kierunku Kępna. W maju 1941 r. wśród robotników przymusowych w sycowskim powstał batalion konspiracyjny Armii Krajowej pod nazwą „Giewont”. Jego dowódcą był Józef Młynarz ps. „Faryś”. W styczniu 1945 r. prawie niezniszczone miasto dostało się w ręce Armii Czerwonej. W tym czasie miasto zostało częściowo zniszczone, a ratusz i zamek podpalone. Pierwszym polskim powojennym starostą w Sycowie był Henryk Niekrasz a pierwszym polskim burmistrzem Leon Pietruszak. Czynna już była szkoła, która zorganizowała Bronisława Gruzińska. Od maja 1945 roku organizowano w mieście życie polityczne. Pierwszym uruchomionym warsztatem rzemieślniczym była piekarnia otworzona przez mistrza piekarnictwa Mikołaja Kuberskiwego.

Po II wojnie światowej nastąpiła całkowita wymiana ludności. Niemców wysiedlono a na ziemi sycowskiej ukształtowało się nowe społeczeństwo (86 % stanowili Polacy z czterech województw: łódzkiego, poznańskiego, kieleckiego i krakowskiego).

Agnieszka Kuświk-Jasień
Centrum Kultury- Muzeum Regionalne w Sycowie

[Drukuj](#)
[Zamknij](#)